

CONTROLEORGAAN OP DE POLITIONELE INFORMATIE

Uw referentie	Onze referentie	Bijlage(n)	Datum
	DA210014		21/05/2020

Betreft: Advies betreffende:

- a) een voorontwerp van wet betreffende het verzamelen en het bewaren van de identificatie -, verkeers- en locatiegegevens in de sector van de elektronische communicatie en de toegang daartoe voor de autoriteiten;**
- b) ontwerp van Koninklijk besluit tot wijziging van het Koninklijk besluit van 19 september 2013 tot uitvoering van artikel 126 van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie**

Het Controleorgaan op de politionele informatie (hierna afgekort 'COC' of 'Controleorgaan');

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (BS, 5 september 2018, hierna afgekort als 'WGB'), artikel 71 en Titel VII, inzonderheid artikel 236 § 2, 3de lid WGB.

Gelet op de wet van 3 december 2017 tot oprichting van een Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna afgekort 'WOG').

Gelet op de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt (hierna 'WPA').

Gelet op de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus (hierna 'WGP').

Gelet op de 'Law Enforcement Directive' 2016/680 van 27 april 2016 (hierna 'LED').

Gelet op het verzoek van de Vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee, door het Controleorgaan ontvangen per e-mail op 7 mei 2021 om 20.08 u.

Gelet op de notificatie van de Ministerraad van 7 mei 2021.

Gelet op het verslag van de heer Frank Schuermans, lid-raadsheer in het Controleorgaan.

Brengt op 21 mei 2021 het volgend advies uit.

I. Voorafgaande opmerking nopens de bevoegdheid van het Controleorgaan

1. In het licht van, respectievelijk, de toepassing en omzetting van de Verordening 2016/679¹ en de Richtlijn 2016/680² heeft de wetgever de taken en opdrachten van het Controleorgaan grondig gewijzigd. Artikel 4 § 2, vierde lid van de WOG bepaalt dat de competenties, taken en bevoegdheden als toezichthoudende autoriteit voorzien door de Verordening 2016/679 voor de politiediensten in de zin van artikel 2, 2°, van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, worden uitgeoefend door het Controleorgaan.

2. Het Controleorgaan moet geraadpleegd worden bij de voorbereiding van wetgeving of een regelgevende maatregel die verband houdt met de verwerking van persoonsgegevens door de politiediensten van de geïntegreerde politie (zie artikel 59 §1, 2^e lid en 236 §2 WGB, artikel 36.4 van de AVG en artikel 28.2 van de Richtlijn politie-justitie of *LED*). Daarbij heeft het Controleorgaan de opdracht om te onderzoeken of de voorgenomen verwerkingsactiviteit door de politiediensten in overeenstemming is met de bepalingen van Titel 1 (voor de niet-operationele verwerkingen)³ en Titel 2 (voor de operationele verwerkingen) van de WGB⁴. Wat betreft derhalve in het bijzonder de verwerkingsactiviteiten in het kader van de opdrachten van bestuurlijke en/of gerechtelijke politie brengt het Controleorgaan advies uit, hetzij uit eigen beweging, hetzij op verzoek van de Regering of van de Kamer van volksvertegenwoordigers, van een bestuurlijke of gerechtelijke overheid of van een politiedienst, inzake iedere aangelegenheid die betrekking heeft op het politionele informatiebeheer zoals geregeld in Afdeling 12 van Hoofdstuk 4 van de wet op het politieambt⁵.

3. Het Controleorgaan is, ten aanzien van de politiediensten, de Algemene Inspectie van de federale politie en lokale politie (afgekort 'AIG') zoals bedoeld in de wet van 15 mei 2007 op de Algemene Inspectie en de Passagiersinformatie-eenheid (hierna afgekort 'BELPIU') bedoeld in Hoofdstuk 7 van de wet van 25 december 2016 tevens belast met het toezicht op de toepassing van Titel 2 van de GBW en/of de verwerking van persoonsgegevens zoals bedoeld in de artikelen 44/1 tot 44/11/13 van de wet op het politieambt en/of elke andere opdracht die haar krachtens of door andere wetten wordt verleend⁶.

¹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming of 'AVG').

² Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad (hierna 'Richtlijn politie-justitie' of *LED*).

³ Artikel 4 §2, vierde lid WOG.

⁴ Artikel 71 §1, derde lid WGB.

⁵ Artikelen 59 §1, 2^e lid en 236 § 2 WGB.

⁶ Artikel 71 §1, derde lid juncto 236 § 3, WGB.

4. Het Controleorgaan is tot slot ingevolge artikel 281, § 4, van de algemene wet van 18 juli 1977 "*inzake douane en accijnzen*", zoals gewijzigd door de wet van 2 mei 2019 "*tot wijziging van diverse bepalingen met betrekking tot de verwerking van passagiersgegevens*" ten aanzien van de Dienst Geschillen van de Algemene Administratie van Douane en Accijnzen bevoegd in het kader van de vorderingen gericht aan de BELPIU in fiscale materies.

II. Voorwerp van de aanvraag

5. De aanvrager legt een "*voorontwerp van wet betreffende het verzamelen en het bewaren van de identificatie -, verkeers- en locatiegegevens in de sector van de elektronische communicatie en de toegang daartoe voor de autoriteiten*" voor (hierna het 'voorontwerp'), waarvan de indieners, naast de aanvrager zelf, de Eerste Minister, de Minister van Financiën, de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, de Minister van Telecommunicatie, de Minister van defensie, de Minister van Binnenlandse Zaken en de Staatssecretaris belast met Privacy zijn. Tegelijk wordt een ontwerp van uitvoeringsbesluit tot wijziging van het Koninklijk besluit van 19 september 2013 tot uitvoering van artikel 126 van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie voor advies voorgelegd (hierna 'het uitvoeringsbesluit').

6. De aanvrager verzoekt het Controleorgaan om een advies bij hoogdringendheid uit te brengen, met name binnen de door de WGB minimum vastgelegde termijn van 15 dagen⁷. Deze urgentie werd niet als zodanig genotificeerd door de Ministerraad. Het is het COC ook niet duidelijk of de urgentie werd gevraagd in het nota aan de Ministerraad. Het Controleorgaan begrijpt evenwel de urgentie in het licht van de door de aanvrager in zijn begeleidend schrijven van 7 mei 2021 uiteengezette motieven. Gelet evenwel op de korte termijn waarbinnen het advies wordt gevraagd en moet worden geleverd op twee substantiële teksten, beperkt het zich echter tot de meest essentiële opmerkingen.

7. Aangezien het voorontwerp en uitvoeringsbesluit niet uitsluitend en zelfs niet in de eerste plaats over politionele verwerkingen handelt, is het advies beperkt tot die artikelen in beide teksten die in verband staan met de verwerking van de persoonsgegevens door de geïntegreerde politie (GPI) waarvoor het Controleorgaan exclusief bevoegd is.

Voor de andere bepalingen is hetzij de GBA, hetzij het Vast Comité I bevoegd en kan worden verwezen naar de respectievelijke adviezen van beide instellingen.

III. Bespreking van de aanvraag

A. Algemene opmerkingen

⁷ Art. 236 § 2, 3de lid WGB.

8. Voor de algemene inhoud en strekking van het voorontwerp en uitvoeringsbesluit verwijst het COC naar de uitgebreide Memorie van Toelichting (hierna 'MvT'). De bedoeling van de steller van de voorgelegde teksten bestaat er in, kort gezegd, een antwoord te formuleren op de vernietiging door het Grondwettelijk Hof, bij arrest nr. 57/2021 van 22 april 2021, van de artikelen 2,b), 3 tot 11 en 14 van de wet van 29 mei 2016 betreffende het verzamelen en het bewaren van de gegevens in de sector van de elektronische communicatie, waardoor het tot dan geldende systeem van ongedifferentieerde en algemene bewaring van de zgn. 'verkeers- en locatiegegevens' onmogelijk werd gemaakt, één en ander in navolging van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, nader geïdentificeerd en uiteengezet in de MvT. Het antwoord van de steller van het voorontwerp en het uitvoeringsbesluit bestaat in een regeling die een meer 'gerichte' bewaring van voornoemde communicatiegegevens oplegt aan de telecomoperatoren voor doeleinden van.

9. Het leeuwendeel van de wetgeving die wordt gewijzigd en van de verwerkingen die worden beoogd betreffen verwerkingen door autoriteiten of private spelers die niet onder de controlebevoegdheid vallen van het COC. De operatoren, de FSMA⁸, het CSIRT⁹, enz. ... vallen onder de bevoegdheid van de GBA, zodat het COC dienaangaande verwijst naar het door de GBA uit te brengen advies. De inlichtingendiensten vallen onder de bevoegdheid van het Vast Comité I zodat, wat deze aspecten betreft, moet verwezen worden naar het advies van voormeld Comité.

10. Het COC beperkt in dit advies zijn onderzoek tot die artikelen die rechtstreeks of onrechtstreeks betrekking hebben op de politionele verwerkingen van persoonsgegevens die in het voorontwerp en uitvoeringsbesluit werden opgenomen of die rechtstreeks of onrechtstreeks een invloed (kunnen) hebben op het functioneren van de geïntegreerde politie in het ruimere kader van de politionele informatiehuishouding.

11. Het Controleorgaan krijgt in dit ontwerp een belangrijke nieuwe bevoegdheid die in rechtstreeks verband staat met het thema van de dataretentie en het gebruik ervan in het kader van de gerechtelijke politiefunctie. Het COC wordt belast met een vorm van *a priori* controle op de door de GPI, en meer bepaald de directie van de politionele informatie en de ICT middelen van de federale politie (hierna 'DRI'), geproduceerde statistieken afkomstig van de Algemene Nationale Gegevensbank (hierna 'ANG') bedoeld in art. 44/7 WPA en vervat in het ontworpen artikel 126/1 van de Wet van 13 juni 2015 betreffende de elektronische communicatie (hierna 'WEC').

12. Het COC beschouwt de haar nieuwe toevertrouwde opdrachten als een vorm van erkenning en waardering voor het vele werk dat het op zeer korte termijn, en meer bepaald sinds de doorstart op 5 september 2018 (datum van inwerkingtreding van de WGB) als onder meer de dataprotectie autoriteit van de GPI, heeft neergezet. De toekenning van nieuwe bevoegdheden vormt een continuüm gekenmerkt door de over de jaren heen bijkomende opdrachten die aan het Controleorgaan werden

⁸ *Financial Services and Market Authority* (Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten).

⁹ *Computer Security Incident Response Team*.

en worden toevertrouwd. De door de steller van het voorontwerp genomen optie sluit ook aan bij de visie van het Grondwettelijk Hof die reeds in twee arresten de fundamentele rol van het Controleorgaan in de verf heeft gezet. Er kan inderdaad verwezen worden naar de arresten 108/2016 van 14 juli 2016 en 27/2020 van 20 februari 2020 waarin de rol van het COC, onder meer op het vlak van de bescherming van het grondrecht op privacy en gegevensbescherming in het licht van de politionele gegevensverwerkingen, op diverse plaatsen in de verf werd gezet.

13. Het spreekt evenwel voor zich dat er limieten zijn aan de beperkte capaciteit van het COC – er kan verwezen worden naar het jaarverslag 2016-2019¹⁰ en 2020¹¹ van het COC - waar één en ander wordt uiteengezet en de organisatie wordt toegelicht - zodat er ook aandacht zal dienen te gaan, zowel naar het verlenen van afdoende budgettaire als naar personeelsmatige middelen.

Eén en ander overigens op een ogenblik dat terzelfder tijd enerzijds één van de indieners van dit voorontwerp en uitvoeringsbesluit, met name de Staatssecretaris voor Privacy, volop bezig is met de evaluatie van de WGB op grond van artikel 286 WGB (aan wie het COC op diens verzoek een uitgebreide nota en advies heeft overgemaakt, waarin de krachtlijnen zijn opgenomen van de wijzigingen en verbeteringen die aan de WGB zouden kunnen aangebracht te worden) en anderzijds de Kamer van Volksvertegenwoordigers dat van zijn kant, in het kader van een audit van het Rekenhof (die aan aanvang nam in 2018 met een opvolging in 2020), aandringt op tastbare resultaten op het vlak van synergiën en *clustering* van bevoegdheden of zelfs *clustering* van dotatiegerechtigde instellingen¹², met alle mogelijke gevolgen voor de werking van het Controleorgaan.

Beide lopende projecten komen bovenop de vele reactieve en proactieve dossiers die het COC reeds te behandelen heeft waarbij de burger en de GPI de weg naar het Controleorgaan steeds meer vinden. Het Controleorgaan vraagt de beleidsmakers hiervoor de nodige aandacht te hebben.

14. De steller van het voorontwerp wordt er tot slot op gewezen dat een revisie van de Nederlandstalige versie van de teksten nog noodzakelijk is. Dit geldt zowel voor het corpus van de teksten als voor de Memorie van Toelichting en het Verslag aan de Koning. In het corpus dient bv. het ontworpen art. 126/1 WEC op zijn Nederlandstalige versie herzien te worden ("*pour ce qui concerne*" wordt bv. verkeerdelijk vertaald door "*voor*"). Zo bv. wordt in de MvT in de Franstalige versie, m.b.t. het geografisch criterium, gesproken van "... *arrondissement par arrondissement, ou zones de police par zones de police ...*" (p. 8), terwijl de Nederlandstalige tekst het heeft over "... *wijk voor wijk of politiezone voor politiezone ...*". Een wijk is geen arrondissement en omgekeerd. "... *à charge de X*" wordt verkeerdelijk vertaald als "*onder de verantwoordelijkheid van x ...*" (p. 10); "*arrondissement*" wordt vertaald als "*district*" (p. 48), "*les opérateurs qui doivent effectuer les réquisitions*" wordt vertaald als "*de operatoren die de opvolging moeten doen*" (p. 62), enz. ...

¹⁰ Zie, www.contreleorgaan.be, https://www.contreleorgaan.be/files/Activiteiten-verslag_COC_2016-2019_NL.pdf

¹¹ Zie www.contreleorgaan.be, te verschijnen uiterlijk eind mei 2021.

¹² Zie, Kamer, stuk CRIV 55 plen 100, dd. 29.04.2021, p. 41 en 42; DOC 55, 1924/001, p. 1-43, www.dekamer.be, <https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/1924/55K1924001.pdf>

B. Artikelsgewijze opmerkingen

B.1. Ontworpen artikel 126/1 WEC (art. 8 voorontwerp)

B.1.1. Algemeen

15. Het voor het Controleorgaan belangrijke ontwerp artikel 126/1 WEC voorziet een systeem van gedifferentieerde bewaring op grond van geografische zones. Deze zijn hetzij gerechtelijke arrondissementen in de gevallen dat er sprake is van minstens 3 strafbare feiten ex. art. 90ter Sv. (hierna verder ook 'zware misdrijven' genoemd) per 1.000 inwoners/jaar over een gemiddelde van de 3 voorbije kalenderjaren, hetzij politiezones die deel uitmaken van voornoemde gerechtelijke arrondissementen waar evenwel minder dan 3 zware misdrijven per 1.000 inwoners/jaar zijn vastgesteld over een gemiddelde van de 3 voorbije kalenderjaren. In de MvT wordt voor een aantal arrondissementen uiteengezet over hoeveel zware misdrijven gemiddeld per jaar dit *in concreto* moet gaan.

Het COC heeft hier geen bijzondere opmerkingen en begrijpt dat de stellers van het voorontwerp zo maximaal mogelijk hebben gezocht naar objectieve criteria in lijn met voormelde rechtspraak van het EU Hof van Justitie. Dat daarbij getracht is ook praktisch haalbare criteria in te voeren ligt voor de hand. De territoriale omschrijvingen van de gerechtelijke arrondissementen en politiezones zijn gekende omschrijvingen waarmee men snel aan de slag kan. De zgn. 'taplijst' van art. 90ter Sv. is de *lege lata* naar Belgische recht het enige echt bruikbare criterium om zgn. 'zware misdrijven' te kunnen onderscheiden van 'gewone criminaliteit'.

16. De uitdaging zal, ook wat de controle door het COC betreft, liggen in de praktische toepassing ervan, nu de correctheid, nauwkeurigheid en juistheid van de ANG registraties een bijkomende dimensie en belang krijgen. Dit fundamenteel principe van gegevensbeschermingsrecht, dat al essentieel is, wordt immers nog belangrijker. Niet alleen hangt thans de bewaarplicht van verkeers – en locatiegegevens op zich ervan af, maar ook de termijn van de bewaarplicht werd afhankelijk gemaakt van bijkomende drempels zoals voorzien in de ontworpen §3, 2^e en 3^e lid, a), b), c). De concrete uitdagingen waarvoor de hele GPI en de bestuurlijke en gerechtelijke overheden staan zijn in deze onder meer de volgende:

- vooreerst stelt het COC zich de vraag of het actueel technisch mogelijk is om de taplijstmisdrijven van art. 90ter Sv. te kunnen isoleren in de ANG en of dat accuraat genoeg kan gebeuren wat *in casu* een *conditio sine qua non* is. Uit de ANG mogen niet minder, maar evident ook niet meer 'art. 90ter Sv.' registraties gehaald worden dan er effectief geweest zijn. De stellers van het voorontwerp worden uitgenodigd te bevestigen dat met 100% zekerheid dergelijke correcte 'art. 90ter Sv. extractie mogelijk is;

- vervolgens komt ook hier het belang van een correcte strafrechtelijke kwalificatie van de feiten op politieel niveau op de proppen en dus bij de aanvang van de vaststellingen of de opmaak van het aanvankelijk proces-verbaal. Het is een publiek geheim dat er nogal wat ruis op de lijn zit wat de (blijvende) correctheid van de politieele registraties betreft. De door de politieambtenaar verleende kwalificatie is sowieso altijd maar een voorlopige kwalificatie die onder meer door het parket in de loop van het onderzoek kan worden en ook wordt gewijzigd. In theorie zou er daarnaast een feedback moeten zijn vanuit justitie naar de GPI om deze toe te laten de kwalificaties zo nodig aan te passen en te rectificeren. Deze feedback voorzien zowel door artikel 646 Sv. als door art. 44/5 §6 WPA, die een eventuele bijwerking van de ANG registraties met zich kan of moet brengen, is in de praktijk al jaren en nog steeds dode letter, hoewel reeds een wettelijke verplichting sedert april 2018. Het Controleorgaan hamert al enkele jaren op deze problematiek en dit manco. Maar ook op louter politieel niveau is het in de tijd nauwkeurig houden van de ANG vattingen een hele uitdaging;
- Daarnaast is er de noodzaak van een betere opleiding van de politieambtenaren die de feiten zoals opgenomen in de ANG voor het eerst kwalificeren. Dat er ook op het vlak van de juridische kennis van het strafrecht bij de GPI (over alle kaders heen) veel ruimte voor verbetering is, is evenzeer een open deur intrappen. Dat moet ook gepaard gaan met een betere controle door de hiërarchie en door het functioneel beheer vooraleer de basisvattingen door te sturen naar de ANG. Op al deze domeinen dient er dus absoluut vooruitgang geboekt te worden, overigens zelfs los van dit voorontwerp en uitvoeringsbesluit. Deze laatste zijn evenwel bijkomende argumenten, voor zoveel als nodig, om van wat hoger werd gesteld nu echt werk te maken en een versnelling hoger te schakelen;
- Tot slot dient de nodige aandacht te worden geschonken aan een potentieel gevaar dat strafbare feiten in de toekomst te gemakkelijk als zware misdrijven ex. art. 90~~ter~~ Sv. riskeren gekwalificeerd te worden vermits zij nu in de toekomst zullen 'meetellen' bij de berekening van de drempels voorzien in het ontworpen art. 126/1 WEC. Kwade tongen zouden kunnen beweren dat de GPI er in de toekomst alle 'belang' bij heeft strafbare feiten maximaal als 'zware criminaliteit' te kwalificeren en als dusdanig te vatten in de ANG.

De rol en verantwoordelijkheid van de politiehiërarchie en het Openbaar Ministerie kan hier nauwelijks overschat worden. Het nauwkeurigheidsbeginsel zoals o.a. vervat in art. 28, 4° WGB en de naleving ervan door alle leden van de GPI krijgt met dit voorontwerp een bijkomende dimensie.

17. Het gehanteerde geografisch criterium is het gerechtelijke arrondissement. Het is evenwel niet zo, zoals de toelichting ten onrechte stelt¹³, dat er één FGP (Federale Gerechtelijke Politie) per gerechtelijk arrondissement is. Het gerechtelijk arrondissement Henegouwen heeft twee FGP's, die van Bergen en die van Charleroi. Het gerechtelijk arrondissement Brussel heeft evenzeer twee FGP's (Halle-Vilvoorde en Brussel). Voor alle duidelijkheid: de statistieken die uit de ANG worden getrokken zullen dus het arrondissement Brussel en Henegouwen betreffen en niet de omschrijvingen van de

¹³ Memorie van Toelichting, voorontwerp, p. 49.

respectievelijke FGP's. Daarnaast kan niet ontkend worden dat vooral ook grote lokale politiediensten (grootsteden en centrumsteden) evenzeer onderzoeken doen naar art. 90 *ter* Sv. misdrijven.

Eerder dan voormelde argumentatie is het COC van oordeel dat de geografische omschrijving van het arrondissement en de politiezone rationeel en logisch is in functie van de gekende staatkundige, gerechtelijke en politionele organisatie.

B.1.2. Tussenkomst van het Controleorgaan

Controle van de aangeleverde statistieken

18. Wat nu specifiek de rol van het COC betreft stelt het ontworpen artikel 126/1 §3, 1° in fine: "*De directie, zoals bedoeld in artikel 44/11 van de wet op het politieambt, zendt jaarlijks op de door de Koning vastgestelde datum deze statistieken toe aan het Controleorgaan op de politionele informatie dat, binnen de [vijftien] dagen na ontvangst, de juistheid ervan controleert en de door de Koning aangewezen dienst ervan in kennis stelt*". Deze "*door de Koning aangewezen dienst*" wordt in artikel 10/1 van het ontwerp van uitvoeringsbesluit aangeduid en is de zgn. *National Technical & Tactical Support Unit (NTSU)* van de speciale eenheden van de federale politie.

19. De volgende opmerkingen dringen zich ter zake op:

- de termijn van 15 dagen staat nog tussen haakjes in de aan de bevoegde gegevensbeschermingsautoriteiten meegedeelde teksten, wat erop wijst dat deze niet beleidsmatig lijkt te zijn afgeklopt. Hoe dan ook is een termijn van 15 dagen te kort om ernstig werk te kunnen leveren. De MvT geeft bij dit lid en dus ook niet bij de gekozen termijn enige duiding en stelt enkel dat "*deze statistieken gecontroleerd (zullen worden) door het Controleorgaan op de politionele informatie. Zodra deze instantie deze statistieken heeft gevalideerd, zullen zij worden toegezonden aan de NTSU (National Technical & Tactical Support Unit), die de operatoren door middel van een kaart zal aangeven voor welke gemeenten/politiezones gegevens worden bewaard en voor hoe lang*"¹⁴. Er is geen enkele reden om die termijn zo kort te houden om een gedegen analyse te maken op een voor DRI op voorhand perfect planbare operatie (met name het opmaken van de ANG statistieken). Het ontworpen artikel is complex, met meerdere drempels, waarbij het COC (die geen statisticus in huis heeft) de tijd moet krijgen om het proces en de analyse te doorgronden. Een termijn van 1 maand is dan ook het minimum. Een termijn die ook maar kan beginnen lopen nadat het COC in het bezit is gesteld van alle relevant informatie. Het COC suggereert hier de bewoordingen van art. 236 §2, 2° lid WGB over te nemen (cf. verder onder randnummer 20, *in fine*).

¹⁴ Memorie van Toelichting, voorontwerp, p. 52.

- de exacte draagwijdte van de tussenkomst van het COC bestaat erin de statistieken te "**valideren**", dus m.a.w. een voorafgaande machtiging te verlenen, zoals in de MvT wordt gesteld. Het COC verkiest helderheid omtrent de draagwijdte van zijn tussenkomst en verzoekt dan ook deze bewoordingen te gebruiken in de tekst van het artikel zelf. Waar immers wordt gesteld in het voorontwerp dat het Controleorgaan "*de juistheid van de statistieken controleert*" is maar de vraag hoe het proces verloopt wanneer en tot zolang het COC van oordeel is dat de statistieken niet "*juist*" zijn. Kan het COC de GPI opleggen bepaalde zaken te doen, wijzigingen aan het proces aan te brengen, e.d.m., met de bedoeling meer zekerheid te bereiken omtrent de correctheid van de statistieken. Kan het COC een voorwaardelijke validatie geven (zodat *NTSU* en de operatoren alvast verder kunnen) met bv. een termijn om zich in regel te stellen? Dit alles wordt niet geregeld waar het zich laat voorspellen dat die vragen en problemen zich kunnen stellen. De rol en bevoegdheden van het COC moeten dus minimaal verduidelijkt worden.

20. Zoals gezegd moet het COC in staat worden gesteld niet enkel de statistieken op zich te beoordelen maar ook en wel vooral het hele proces op grond waarvan ze werden getrokken. Het COC treedt hier immers **niet** meer op als dataprotectie autoriteit (statistieken zijn in beginsel geen persoonsgegevens) maar bekommt hier een *sui generis* rol en opdracht. Dat betekent ook dat het COC zijn corrigerende bevoegdheden (art. 247 WGB) niet zou kunnen uitoefenen wat problematisch is. Inspiratie m.b.t. de actiemogelijkheden van het COC kan mogelijks gevonden worden in artikel 281, § 4, van de algemene wet van 18 juli 1977 "*inzake douane en accijnzen*", zoals gewijzigd door de wet van 2 mei 2019 "*tot wijziging van diverse bepalingen met betrekking tot de verwerking van passagiersgegevens*" en in de artikelen rond het niet zichtbaar cameragebruik in de WPA (de artikelen 46/6, 2^e en 3^e lid, 46/10, 2^e en 3^e lid WPA). Nog eenvoudiger lijkt het alle bevoegdheden van het COC van toepassing te verklaren bij de uitoefening van de opdracht van validering wat nader kan toegelicht worden in de MvT aan de hand van dit advies en meer bepaald dat het de bedoeling is het COC alle voormelde bevoegdheden te laten uitoefenen ten aanzien van niet alleen persoonsgegevens, maar ook alle andere politionele informatie, waaronder statistische gegevens.

Op grond van voorgaande opmerkingen en in het licht van de terechte wens van de stellers van het voorontwerp om een *trusted third party* een controlerol toe te bedelen – te meer daar de stellers van het voorontwerp lijken (het is bij lezing van de teksten niet zo éénvoudig) aan te geven dat voormelde statistieken niet noodzakelijk openbaar zullen zijn¹⁵ - op de door de politie aangeleverde statistieken

¹⁵ MvT, p. 61: "*Dat de categorieën van geografische gebieden op precieze en objectieve wijze moeten worden vastgesteld, impliceert evenwel niet dat de wet of het koninklijk besluit zeer nauwkeurig vaststelt welke plaatsen onder deze verschillende categorieën vallen. Dit is met name het geval voor het criterium inzake statistieken. Deze categorie is nauwkeurig en objectief, maar het is van essentieel belang over statistieken te beschikken, die niet noodzakelijk openbaar zijn, om te kunnen bepalen welke gemeenten daadwerkelijk onder de regeling vallen*" (eigen onderlijning). Langs de andere kant bepaalt het ontworpen artikel 216/1 §3 laatste lid dat "*De wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur en de wet van 5 augustus 2006 betreffende de toegang van het publiek tot milieu-informatie zijn niet van toepassing op de informatie, documenten of gegevens, in welke vorm ook, bedoeld in dit artikel, met uitzondering van de criminaliteitsstatistieken bedoeld in het eerste lid, punt 1°*" (eigen onderlijning), wat moeilijk anders kan geïnterpreteerd worden dan dat de statistieken wel degelijk publiek zullen zijn (zie ook MvT, p. 62, onderaan).

die de basis zullen vormen voor een systeem van gerichte dataretentie verzoekt het COC dan ook voormeld ontworpen artikel 126/1 §3, 1°, *in fine* WEC als volgt te herformuleren:

“De directie, zoals bedoeld in artikel 44/11 van de wet op het politieambt, zendt jaarlijks, op de door de Koning vastgestelde datum, deze statistieken toe aan het Controleorgaan op de politionele informatie dat, binnen de maand, nadat alle daartoe noodzakelijke gegevens aan het Controleorgaan zijn meegedeeld, deze valideert en de door de Koning aangewezen dienst van deze validatie in kennis stelt. Deze validatie kan aan voorwaarden worden gekoppeld of kan gepaard gaan met een bevel zich in regel te stellen binnen een door het COC bepaalde termijn. Het Controleorgaan kan hierbij eveneens alle haar bij titel 7 van de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens toegekende bevoegdheden uitoefenen, zowel inzake persoonsgegevens als anonieme gegevens”.

Advies op het evaluatierapport

21. Het Controleorgaan bekommt ook een dubbele adviesrol:

- enerzijds op de uitvoeringsbesluiten voorzien in de ontworpen §5 van art. 126/1. Hierbij lijkt voor het COC enkel het uitvoeringsbesluit betreffende *“de procedures voor de mededeling van informatie door de bevoegde autoriteiten aan de door de Koning aangewezen dienst, de procedures voor de mededeling van informatie door deze dienst aan de betrokken operatoren en de termijn waarbinnen de operatoren jaarlijks de in paragraaf 1 bedoelde bewaring ten uitvoer leggen”* relevant, vermits het COC als *trusted third party* tussenkomst in fase van de mededeling van informatie door de bevoegde autoriteiten aan *NTSU*.
- anderzijds op een jaarlijks evaluatieverslag van de bevoegde ministers dat aan de Kamer van volksvertegenwoordigers wordt uitgebracht. Datzelfde evaluatieverslag wordt naderhand ook naar het COC gestuurd. Volledigheidshalve dient in de MvT (p. 64, 3^e lid) te worden verwezen naar de *“bevoegde gegevensbeschermingsautoriteiten”* en niet naar *“de Gegevensbeschermingsautoriteit”* (enkel de GBA dus) in kader van de adviesverlening op een eventueel gewijzigd uitvoeringsbesluit.

Het COC heeft geen bijzondere opmerkingen betreffende zijn in §§5 en 6 voorziene tussenkomsten.

B.2. Ontworpen 42 §2 WPA (artikel 19 voorontwerp)

22. De nieuwe §2 van artikel 42 WPA voert een vorderingsmogelijkheid in voor de officier van gerechtelijke politie (OGP) van de Cel Vermiste Personen van de federale politie en is de overname van het bestaande art. 126 §2, 5° WEC. Deze wetswijziging is voor het COC de gelegenheid om een anomalie recht te zetten. In de overgrote meerderheid van de gevallen zijn of blijken onrustwekkende

verdwijningen geen strafbaar feit te zijn (zelfdoding, ongeval, enz. ...) ¹⁶. Het is dan ook onduidelijk waarom de vordering zou moeten uitgaan van een OGP vermits er veelal niet en al zeker niet op het moment van de vordering sprake is van de uitoefening van de gerechtelijke politiefunctie. Het COC verzoekt deze anomalie recht te zetten en de vorderingsbevoegdheid te verlenen aan "een politieambtenaar" behorende tot de Cel Vermiste Personen van de federale politie.

Volledigheidshalve dient in het Nederlands ook de term "opvorderer" vervangen te worden door "vorderer" (*requéris*).

B.3. ontwerp van Koninklijk besluit tot wijziging van het Koninklijk besluit van 19 september 2013 tot uitvoering van artikel 126 van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

23. Het ontworpen artikel 10/1 van het uitvoeringsbesluit voorziet dat de uiterste datum waarop de bevoegde autoriteiten aan de *NTSU* de vereiste informatie meedelen wordt vastgesteld op 5 mei van elk jaar. Het COC is uiteraard geen "bevoegde autoriteit" maar moet wel de al dan niet validatie van de statistieken conform het ontworpen art. 126/1 §3, 1°, laatste lid WEC meedelen aan *NTSU*. Dit lijkt te betekenen dat tussen 1 januari en 5 mei van elk jaar het COC zijn validatie moet hebben verleend, nadat het zelf op voorhand tijdig (zie randnummer 19) de noodzakelijke gegevens van DRI moet hebben ontvangen om die validatie op een ernstige manier te kunnen doen. Het voorontwerp zelf legt geen uiterste datum vast waarop het COC zijn al dan niet validatie aan *NTSU* moet laten geworden. Het lijkt erop dat dit evenzeer uiterlijk op 5 mei van elk jaar ligt, maar helder is het niet.

Het Verslag aan de Koning bespreekt dit nieuwe artikel in het geheel niet.

Het COC dringt erop aan op een behoorlijke manier de tijdslijn vast te leggen waaruit blijkt wanneer van het COC verwacht wordt de validatie aan *NTSU* uiterlijk te hebben overgemaakt. Dat dient, wat het Controleorgaan betreft, te gebeuren in het ontworpen artikel 126/1 §3, 1°, laatste lid WEC en niet in het uitvoeringsbesluit ¹⁷, maar wel zodanig dat er een logische tijdslijn wordt gecreëerd.

24. Het Controleorgaan stelt tot slot een gebrek aan regels rond de inwerkingtreding vast. Het is voor het COC alvast op dit ogenblik niet helder wanneer de eerste toepassing van de nieuwe dataretentie regels zal plaatsvinden, *a fortiori* wanneer het uiterlijk de eerste validatie zal dienen over te maken aan *NTSU* en/of wanneer het de statistieken zal aangeleverd krijgen van DRI.

¹⁶ Zie ook de uiteenzetting in de Memorie van Toelichting, p. 101 met verwijzing naar de wetgever in 2016 (Parl. St., 54-1567/001, p. 29).

¹⁷ Het komt immers niet aan de uitvoerende macht toe verplichtingen op te leggen aan een onafhankelijk parlementair orgaan en onafhankelijke dataprotectie autoriteit.

Het COC verzoekt de stellers van het voorontwerp en uitvoeringsbesluit de nodige aandacht te hebben voor deze *primo* toepassing van de hernieuwde dataretentie regels na inwerkingtreding van de beide teksten.

OM DEZE REDENEN,

Het Controleorgaan op de Politionele Informatie,

verzoekt gevolg te geven aan alle opmerkingen van dit advies.

Aldus goedgekeurd door het Controleorgaan op de Politionele Informatie op 21 mei 2021.

Voor het Controleorgaan,

De Voorzitter,

(get.) Philippe ARNOULD